

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

Türkiye cezaevlerinde, kapasite aşırı doluluk oranları, uzun süren yargılama süreçleri ve haksız tutuklamalar nedeniyle adaletsiz birçok uygulama yaşanmaktadır. Cezaevlerinde tutulan yüzbinlerce kişinin yaşam koşulları insan onuruna aykırı bir şekilde ulusal ve uluslararası mevzuatın ihlaline neden olmaktadır. Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğu ve kanuna aykırı işlemlerin olmayacağını görülmeli gereken yerlerden biri de yargılama süreçleri ve devamında infaz alanları olan cezaevleridir. Ailesinin ve avukatlarının kamuoyuna yansıyan açıklamalarına göre; “sol gözü görmeyen, sol kulağı duymayan, böbrekleri işlevini yitirmiş, prostat ameliyatı olan, demans teşhisi konulan ve kalp rahatsızlığından kaynaklı anjiyo olan Abdulalim Kaya’ya, 12 Ekim 2022 tarihinde Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından yüzde 93 engeli raporu verilmiştir. Prostat hastalığı nedeniyle ameliyat olan 81 yaşındaki bu yaşlı hasta tutuklunun 14 Ekim 2020’de gözaltına alındığı ve Bursa H Tipi Kapalı Cezaevi’ne konulan Kaya, 60 gün boyunca tek başına bir odada tutulduğu ancak sağlık durumunu nedeniyle yapılan başvurular sonucunda ise Kaya’nın cezasının, 4 Ocak 2021’de 6 ay süreyle ertelendiği ifade edilmektedir.

Sağlık sorunlarına rağmen 31 Mart 2023’te tekrar tutuklanarak Batman M Tipi Kapalı Cezaevi’ne gönderilen Kaya için cezasının ertelenmesi noktasında bu defa yapılan başvurular, İstanbul Adli Tıp Kurumu’nun (ATK) 31 Ağustos 2023’te verdiği “cezaevinde kalabilir” raporu nedeniyle reddedilmiştir. Tekerlekli sandalye ile gezebilen, yaşamını ve özbakımını tek başına sürdüremeyen Kaya hakkında bir kez daha sevk edildiği ATK tarafından 11 Mart 2024’te “Kendi ihtiyaçlarını karşılayabilir. Cezaevinde kalabilir” raporu verilmiştir. Bu koşullarda olan yaşlı bir insanın süreç içerisinde birçok cezaevine sevk edildiği, tek başına bir hücrede tutulduğu, hakkında CİMER’e yapılan başvuruların yanıtsız bırakıldığı ifade edilmektedir. Bu duruma rağmen 81 yaşına ve yüzde 93 engelli oranına rağmen gözü bağlanarak ve kelepçelenerek hastaneye götürülme durumunun yaşanması açık bir ihaldir. Ölümün eşliğinde olan bu yaşlı insanın temel sağlık ve yaşam haklarının ihlal edilmemesi için acil tedbir alınmalıdır.

Bu bağlamda:

1) Türkiye cezaevlerinde hasta olduğu sağlık raporlarla ortaya konulmuş kaç mahkum bulunmaktadır? Bunların kaç kadın, engelli ve 65 yaş üzerindedir? Hasta mahkumlardan kaç KHK’lidir?

- 2) Ömrünün çoğunu cezaevinde geçirmiş ve şu an bakıma muhtaç, kanser ve benzeri ağır hastalığı olan mahpusların cezaevinde tutulmasının hukuki gerekçeleri nelerdir?
- 3) İnfazının çoğunu yerine getirmiş yaklaşık 650 ağır hasta mahpusun yaşam hakkının korunması amacıyla hükmün geriye bırakılması veya diğer adli kontrol hükümleri için bakanlığın bir girişimi olacak mıdır?
- 4) Avrupa Cezaevi Kurallarının “özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese, insan haklarının gerektirdiği gibi saygılı davranılmalıdır” ilkesi ağır hasta tutsaklar için geçerli midir?
- 5) Ağır hasta mahpuslar 5275 sayılı yasanın 16. Maddesinin hangi şartlarını yerine getirmemektedir? Bu şartları uymasına rağmen serbest bırakılmayan ağır hasta tutuklu ve hükümlü sayısı kaçtır?
- 6) Hasta mahpusların salıverilmesi veya tahliyesi hakkında Bakanlığınızın yapmakta olduğu bir çalışması mevcut mudur?
- 7) 2023 yılında cezaevinde iken veya tahliye edildikten sonra çok kısa bir sürede yaşamını yitiren tutuklu ve hükümlü sayısı kaçtır?
- 8) 81 yaşında, yüzde 93 engelli ve prostat, kalp, böbrek ve diğer bazı sağlık sorunları olan Abdulalim KAYA'nın cezaevi koşulları nedeniyle sağlık hizmeti alamaması, yaşam haklarının risk altına sokulması ve diğer hak ihlallerine dair yürütülen bir soruşturma mevcut mudur?
- 9) Ağır hasta tutsakların ölmeye yakın hastaneye gönderilmesi politikasına son verecek misiniz?
- 10) Türkiye cezaevlerinde 2017-2023 yılları arasında gerçekleşen ölüm sayısı kaçtır?